ՀԱՍՑԷ

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ վերաբերեալ նամակ դրամ եւայլն պէտք է ուղղել հետեւեալ հասցէին.

ADMINISTRATION
du Journal Arménien
"ARCHALOUYCE"
SHAHEN HADJETIAN
B. P. 1221 LE CAIRE
TÉLÉPHONE No 22-92

Ծանուցումները մասնաւոր պայմաններով կ'ընդունուին.

Ձեռագիրները ետ չեն տրուիր։

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԵՐԸ

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՆԿԱԽ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍ
Տարեկան 40 Եգ. ղրշ
Վեցամսեայ 20 »

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Տարեկան 12½ Ֆր.

Աւելորդ բաժանորդագրութիւն չի ընդունուիր.

ԱՐՇԱԼՈՅՍ տպարանը՝ ի Պապ էլ Խալք, Կառավարչատան մօտ, բաց է առաւօտեան ժամը 7 էն 12, իսկ կէսօրէն յետոյ ժամը 3 էն 7 ը։

ԹԻՒ 38 Արտօնեալ Եգիպտական Կառավարութենէն, Համար 28 Հրամանագրով. ԹԻՒ 38

ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Շնորհիւ Վիէննական լրագրէ մը քաղուած լուրի, կ'երեւայ, մօտերս Եգիպտոս պիտի ունենայ իր Նաւատորմը, կազմ և պատրաստ՝ մրցելու ապագայ Զուիցերական կամ Հայկական Նաւատորմերու հետ։

Այս պարզ լուրը, վիճաբանութեան առատ նիւթ հայթայթեց Մամուլին, որու մէջ թեր ու դէմ կարծիքներ յայտնուեցան կազմուելիք Նաւատորմին մասին։

Եգիպտական Կառավարութեան որոշումը չի ծանուցուեցաւ, բայց, ապահովաբար, եթէ ծրագիրներուն համար պէտք եղած հրահանգը ոչ թէ մամուլէն, այլ ուղղակի կստանայ Բրիտանական Կառավարութեան Ներկայացուցիչէն, որ կը գտնուի ի Քասր էլ-Տուպարա։

Եգիպտական Նաւատորմը դեռ շատ ջուր կը վերցնէ, չարժուն, ջրային և ծփուն բան մ'է։ Ուրեմն դառնանք աւելի հաստատուն նիւթերու։

* * *

Գաւառային դատարանները հաստատուեցան և իրենց դատաւորները ընտրուեցան։ Փորձը առ դէն սկսաւ և կը յուսացուի որ համոզիչ արդիւնքներ տայ։ Օգտակար նորութիւն մ'է այս, որ բարերար ազդեցութիւն մը պիտի ունենայ։ Բայց, բնականաբար, նախափորձերը փշոտ պիտի ըլլան այն ամեն բանին պէս, որ նոր կ'սկսի Եգիպտոսի մէջ, և ուր՝ տեղացին լաւ պատրաստուած չէ կատարելու ընկերային դերը զոր իրմէ կը պահանջեն։ Պէտք է ընդունիլ որ, ժողովուրդ մը մէկ օրէն միւսը չը դաստիարակուիր, մանաւանդ երբոր դարեր ամբողջ գերութեան մէջ ապրած՝ և իշխողին ձեռքին մէջ անգիտակ մեքենայի մը պէս շարժած է։

Քաղաքացիներու միջեւ յառաջ եկած վէճերը կարգադրելու համար, ստեղծուած այս Գաւառային Արդարութիւնը՝ անվիճելի յառաջդիմութիւն մ'է, որ երկրին տարբեր տարրերուն մէջ պիտի զարգացնէ, առողջ դատողութեան և տրամաբանութեան կարողութիւնը։

* * *

Շաբթուան ընթացքին մէջ, կեանքի սղութեան և գոյութեան հարցին վերաբերեալ պայմանները փոփոխութիւն չի կրեցին։ Արմըտիքի գինները անմատչելի են և վարձագինները միշտ բարձր, հակառակ դատարկացող չէնքերու բազմանալուն։ Կալուածատէրերը նախամեծար կը սեպեն շէնքերը պարապ թողուլ՝ քան գինները իջեցնել։ Այս վիճակէն կ'օգտուին արուարձանները, մանաւանդ Հէլիօբօլիս, ուր յաղթապանծ շէնքերու, ժպտուն և ճոխ վիլլաներու մօտ, ժողովրդական համեստ, սիրուն և մաքուր տուներ իրենց սիլուէթը կ'երկարեն լուսաւոր աւազին՝ ինչպէս նաև վճիտ հորիզոնին մէջ,

Եթէ այսպէս շարունակուի, «Նոր քաղաք» կամ «Արեւու քաղաք» կոչուած Հէլիօբօլիսը, տուներու մաքրութեամբը և վարձագիններուն աժանութեամբը պիտի մրցի Գահիրէի կեդրոնին հետ, և ասկէց օգտուողները կալուածատէրերը չը պիտի ըլլան։

* * *

Սպասելով որ, կալուածատէրերը պօլքօթի և բողոքի ենթարկուին, ժողովուրդը այժմ սաստիկ կը բողոքէ քարիւղի վաճառական ներուն դէմ, որոնք սէնտիքա մը կազմած են, չահագիտական նըպատակաւ։

Բազմաստորագիր հանրագրութիւն մը պատրաստուած է, որ պիտի մատուցուի Լորտ Քիչների, խնդրելով որ հաճի միջամտել այս խնդրին, որպէսզի վերջ մը տրուի քարիւղի գինին յարաճուն բարձրացումին։ Հաստատօրէն կը յուսացուի որ Ն. Վսեմութեան ազդու միջամտութեանը շնորհիւ, իր սովորական, բնականոն գինը պիտի գտնէ քարիւղը, որ ժողովուրդին անհրաժեշտ պէտքերէն մին է։

* * *

Կեանքի դէմ գործուած ոճիրներու մէջ բարելաւում մը կը նըշմարուի այս օրերս և համեմատական ապահովութիւն մը կը տիրէ։ Հակառակ ասոր, գողութիւնը կը յառաջդիմէ, այնպէս որ մարդ կը փորձուի կարծել թէ գողութեան մանրէն կը հետեւի այն ճամբուն՝ ուրուն կը հետեւի բամպակի որդը։ Նեղոսի բարձրացումը քանի մօտենայ, գողութեան միքրոպն ալ այնքան կը բազմապատկի. ո՞րդեօք պատահմամբ այս վերջինն ալ կ'ախորժի խոնաւութենէն։

Գիւղերու մէջ, սարսափելի կերպով կը պայքարին բամպակի որդին դէմ, զայն հետապնդելով և անխնայ ջնջելով... Եթէ մշակութեան մակաբոյծներուն համար տրուած խստութիւնը՝ գողերու, չարագործներու, և հրձիգներու համար ևս գործածուէր, ժողովուրդը կազատուէր մարդկային մակաբոյծներէ՝ որոնք նուազ վնասակար չեն քան բուսայինները և կենդանիները։

* * *

Տեղական թերթերը սկսան իրենց հին, չահաւոր արհեստին, այսինքն Թրքօ-Իտալական պատերազմին վրայ մասնաւոր հեռագիրներ և յաւելուածներ հրատարակելու։ Շատ ծախուելու համար ո՛ և է խնամք չեն խնայեր։ Ցիչեալ թերթերէն մին, առջի օր յաւելուած մը հրատարակեց, սա զգայացունց վերտառութիւններով. «Մեծ կռիւ մը. փայլուն յաղթանակ մը Հօմսի մէջ. 2250 Իտալացիք սպաննուած 3000 իտալացիք վիրաւոր»։ Բայց կարդանք բուն յաւելուածին թարգմանութիւնը, որ աւելի պերճախօս է։

«Տէրնա 25 Յունիս.– Օսմանցիները՝ յանկարծ գիշերային յարձակում մը գործեցին իտալացիներու վրայ, Հօմսի մօտերը, խորունկ լռութեան մը մէջ. Իտալացիք շատ զարմացան՝ տեսնելով Թուրքերը, որոնք 2250 իտալացի սպաննեցին և 3000 հատը վիրաւորեցին։ Այս զարկին հետեւանքով, Իտալացիք յուսահատեցան և սկըսան խենթենալ։ Ծորահատ, սատանդ, մանաւանդ դէպի ծովեզերք փախչելու վրայ են»։

«Իտալացի 9 գլխաւոր սպայ և 19 պարզ սպայ սպաննուեցան։ Մեծաքանակ զէնք պաշար և ուտելիք գրաւեցինք։ Իրենց կորուստին նայելով մերինը աննշան է»։

«Պատերազմին կացութիւնը մէկէն ի մէկ փոխուեցաւ և ընդհանուր ուրախութիւն կը տիրէ Օսմ. բանակատեղիին մէջ»։

Տեղացիք օրինաւոր հպարտութեամբ կը կարդային և կը մեկնէին այս սուտ լուրերը։ Շնորհաւորելի են իրենց հայրենասիրութեանը համար, եթէ ալ ուզեն մասնակցիլ իրենց ուրախութեանց և յաւելուած մը առնելով սենեակս բերի, անոր ընթերցումին ներքեւ անուշ քունի մը մէջ ընկղմեցայ։ Սակայն միւս առաւօտ տեսայ որ Սիտի Սալիմի Իտալական յաղթանակը կը ծանուցանէին։ Չեմ գիտեր թէ տեղացիք ի՞նչ ըրին, բայց ես ըսկսայ գրաբարախառն արտօսրել, դառնօրէն ողբալ. «Զի վաղորդայնն է տխուր՝ կայթառնից հրճուական»!!

* * *

Թուրքիոյ համար Տրիպոլսոյ կորուստէն աւելի ծանր են՝ Մանասթրրի ապստամբական դէպքերը, զոր հեռագիրները մանրամասնօրէն կը հաղորդեն։

Բանակին քաղաքականութեամբ զբաղիլը բացարձակապէս արգիլուած է ամեն երկիրներու մէջ, բացի Թուրքիայէ, ուր չփացուցին Բանակը՝ իբր Սահմանադրութենէն ի վեր տեղի ունեցող բոլոր բարեքներուն միակ աղբիւրը!։

Զինուորականներուն գործի խառնուիլը միշտ աղիտալի եղած է, և ուր որ քաղաքականութեան միջամուխ եղած են, երկրին Վարչութիւնը մինչեւ գիկտատորութիւն տարած են։ Զինուորները մինչեւ անգամ կը մոռնան կարգապահութիւնը և հնազանդութիւնը։ Ցայտուցիչ է Իզմիրի Գօմանտանին վարմունքը, որ մերժած է զօրք ղրկել՝ ապստամբ զինուորները պատժելու համար։

Վերջին լուրերուն նայելով, ապստամբներու թիւը ստուարացած է և կսպառնան Պոլսոյ վրայ քալել, ինչ որ բնաւ փափաքելի չէ։ Առաջին ակնարկով, սրիկայ անհաւատալի կը թուի, բայց երբոր անցեալ դէպքերը վերյիշուին, կը տեսնուի որ ամեն ինչ հաւանական է հրաշալիքներու այդ երկրին մէջ։

(Կատարեալ պատմաբանը, հըռմայիշ գրագէտը՝ Էրնէսթ Ռընան կը գրէր տեղ մը. «Առաւօտ մը կարթննաս և ամեն բան փոխուած կը գտնես շուրջդ»։ Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցող ռէժիմի փոփոխութիւնները և յանկարծական դէպքերը ինծի յաճախ կը յիշեցնեն փիլիսոփան, որուն գործերուն ընթերցումը հաճոյք մ'է, վայելք մըն է։)

* * *

Հայ մարտիրոսագրութեան մըշտաբաց, կարմրագոյն մատեանը ճոխացաւ նոր էջով մը, որուն վերնագիրն է «Զէնկիլէրի Ջարդը»։

Նախ Աժանս Հէլէնիք գուժած էր հայերու ջարդը տեղի ունենալը Նիկոմիդիոյ մէջ և յետոյ Պոլսոյ թերթերուն մէջ կարդացինք մկրատուած, չափուած նկարագրութիւնը անճշան դէպքին, որուն բաւական թուով հայեր զոհուած են։

Իրաւ է թէ, կարելի չէ ամեն բանի համար պատասխանատու բռնել կառավարութիւնը՝ որ անպատասխանատու և չքնաղ տեսակէն է... բայց ներելի է խոնարհաբար խնդրել իրմէ որ այս դէպքին հեղինակները այնքան խստօրէն չի պատժէ, որպէս պատժեց Խոյթի, Վանի, Պիթլիսի, Կարճկանի և այլն սպաննութեանց հեղինակները...։

...Միրապօ, ֆրանսական յեղափոխութեան ծանօթ դէմքերէն մին, շարունակ կը պոռար որ, պէտք է 40,000 հոգի կախել որ պէտք խաղաղի Ֆրանսան!։

Թուրքիոյ խաղաղեցումին համար այնքան գոհերու պէտք չկայ։ Եթէ սանկ մի քանի տասնեակ մարդասպաններ կախաղանէն ճօճէին, պատասխանատու կամ թոյլատու զինուորական և քաղաքային լոկ քանի մը պաշտօնեաներ եթէ հրացանի բռնուէին, թերեւս փըրկուէր Օսմ. Կայսրութիւնը՝ անհեղ և դեռագոյն ժամը չի հնչած. Պատմութեան անվերաքննելի վճիռը չ'արձակուած ??։

Ց. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԷՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

(Շար. Նախորդ թիւէն)

ՖԵԼԼԱՀԸ ԵՒ ՎԱՇԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆէլլահին իր պարքը չկարենալ հատուցանելը՝ անտեսական տագնապ մը եղած է միշտ, կը յուսանք որ, Նախնական վարժարաններու մէջ, դաստիարակութեան տարածումին շնորհիւ, ֆէլլահը պիտի գիտնայ աւելի խոհեմ ըլլալ ելեւմտական գործառնութիւններու մէջ, բաց աստի, գիւղերու մէջ խնայողական սնտուկներու հաստատումով, միջոցներ պիտի ունենայ իր դրամը տնտեսելու, եւ հետեւաբար զերծ պիտի ըլլայ պարտքերէ։

Կարելի է յուսալ որ, կառավարութեան հակակշռին ներքեւ, գիւղերու մէջ բամպակի պօրսաներ բանալով, ուր բամպակի գինը օրը օրին պիտի որոշուի, ֆէլլահը պիտի ազատուի խաբուելու վըտանգէն՝ այն փոքր վաճառականներու ձեռքէն, որոնց կը ծախէ իր բամպակը։ Այսպէսով, իր աշխատութենէն, դրամական աւելի շահ մը պիտի գոյացնէ։

Եգիպտական բամպակի տարբեր տեսակները իրարու խառնելու վնասակար սիսթէմը շատ աղէտալի եղած է եւ գինները նուազեցուցած է։ Արդ, պէտք է որ մեր ուշադրութեան առարկայ ըլլայ՝ բամպակի հատիկները զատող մեքենաներու անհրաժեշտութիւնը։

ՖԵԼԼԱՀԻՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հանրային կրթութեան Նախարարութիւնը խոհեմութիւն ցոյց տուաւ չխառնուելով այն տարբեր կրթական ծըրագիրներու զոր պատրաստած էին, սակայն միշտ պատրաստ գտնուած է օժանդակելու այս գործին եթէ պէտքը զգացուէր։

Նահանգային Ժողովները խանդավառութեամբ ձեռնարկեցին այս գործին, եւ անկասկած, իրենց հսկողութեան եւ հակակշռին ներքեւ մեծ միջոց տրամադրեցաւ հանրային կրթութեան։ Այս նորաբաց ճամբուն՝ կրթական կազմակերպութեան մէջ՝ աւելի ուանձգականութիւն, պէսպիսութիւն յառաջ բերաւ եւ ընդլայնեց ազատ դաստիարակութեան գետինը։ Ժամանակը եւ ազատ ասպարէզ, փորձութիւն պիտի տան իրենց ջանքերուն՝ բարգաւաճելու եւ բիւրեղանալու։ Այժմ կանխահաս է վերջնական կարծիք մը յայտնել այս մասին, քանի որ ձեռնարկուած փորձը դեռ անորոշ է եւ իր սկզբնական վիճակին մէջ է։

Ինչպէս որ կը սպասուէր, գաղափարի անհամաձայնութիւններ կը նըշմարուին տարբեր Ժողովներու կազմութեանը մէջ։ Այսոնցմէ մէկ մասը հակում մը ունի պաշտպանելու երկրորդական կրթութիւնը, փոխան՝ Նախնական, ճարտարարուեստական եւ երկրագործական կրթութեան, որոնք բացարձակապէս անհրաժեշտ են Նահանգներու մէջ։ Երջանիկ ենք հաստատելով որ, մի քանի Նահանգային Ժողովներու ծրագրին մէջ կ'գտնուին աղջկանց վարժարաններ, թէեւ, դաստիարակուհիներ հայթայթելու դժուարութիւնը նկատի առնելով, գաղափարներու այս ուղղութեան մէջ յառաջդիմութիւնները փափաքուածին չափ արագ չպիտի ըլլան։

Նահանգային Ժողովները ունին այժմ, տարրական վարժարաններու մէջ 45,173 մանչ եւ 550 աղջիկ, բարձրագոյն վարժարաններու մէջ 10,000 մանչ։

Մեր ամենալուրջ փափաքներէն մին է՝ տեսնել դաստիարակութեան պատշաճումը տեղացիներուն առօրեայ պէտքերուն, որով պիտի պակսի գրել կարդալ չգիտցողներու թիւը։ Ցայտնի է որ, ֆէլլահին տգիտութիւնը կ'արգիլէ՝ երկրին տնտեսական եւ ընկերական զարգացումը։

Նախնական դաստիարակութեան համար եղած ջանքերուն կարեւոր մէկ նպատակն է՝ զարգացնել միտողութիւնը։ Լոկ գրքերով տրուած դաստիարակութիւնը անգործ կը թողու մտքի այս կարողութիւնը։ Ձեռային աշխատութիւնները կը վարժեցնեն աչքը սրելու՝ դիտելու զգացումը, ձեռքը՝ դիւրաշարժ ըլլալու եւ միտքը՝ ուղիղ խորհելու գործին մէջ։ Տղայոց՝ ջանասիրութեան մաքրութեան եւ ուշադրութեան սովորութիւններուն մշակուելուն պատճառ կ'ըլլան, կ'ազնուօրեն ընդհանուր ուշիմութիւնը։

Կրթական Նախարարութեան և Նահանգային ժողովներու միջեւ համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ անշուշտ, եթէ փոխենք տեղական սիսթէմը։ Այսու հանդերձ, այս համաձայնութիւնը կրթական գործին մէջ միացում մը յառաջ չպիտի բերէ, այլ բազմազործակցութիւն մը։ Նախարարութիւնը իր կարծիքը եւ օժանդակութիւնը աւելի յաճախ պիտի տայ, եւ եթէ պահանջուի, ուղղակի պիտի հակակշռէ գործին։ Հաւանականաբար, իր վրայ պիտի առնէ՝ երկրորդական կրթութիւնը եւ առեւտրական բարձրագոյն կրթութիւնը, եւ Գաւառային Ժողովներէ կախուած պիտի ու-

նեան տեղացիներու տարրական դաստիարակութիւնը, առեւտրական եւ երկրագործական վարժարանները, վարժապետանոցները եւ նմանօրինակ ուրիշ հաստատութիւններ։

Կառավարութիւնը իր վստահութիւնը յայտնեց՝ տեղական դաստիարակութեան այս սիսթէմին համար եւ կը փափաքի նպաստել անոր յաջողութեան համար 100,000 Ե. Ո. նուէրով մը, այս դրամը պիտի օգնէ ժողովներուն, որոնք դպրոցներ պիտի չինեն եւ պիտի կառավարեն. եւ եթէ ժողովները գործին լաւ հսկեն եւ փառասիրական ծրագիրներ չ'արգիլեն գործը, կասկած չկայ որ, քանի մը տարուան մէջ ֆէլլահին կարդալ գրել չգիտնալը՝ անցեալին մէկ յիշատակը պիտի ըլլայ։

Ժողովները դաստիարակութեան գործով այնքան զբաղած են որ, միացեալը զանց առած են։ Մեծ բան մը չեն ըրած՝ բարելաւելու համար կեանքի ընդհանուր պայմանները՝ իրենց գաւառներու բնակիչներուն։ Քիչ մը կը կասկածիմ որ, իրենց ուրիշ պատասխանատուութիւնները — հաղորդակցութիւններու եւ կամուրջներու բարեփոխում, բամպակի պազարներու հաստատումը, վատառողջ պիրքէներու (birket) ցամաքեցումը եւայլն — կարեւոր մէկ մասը կը կազմեն իրենց աշխատութեանց եւ կը գրաւեն իրենց ուշադրութիւնը։

Կրթական խնդիրը փակելէ առաջ, կ'ուզեմ ուշադրութիւն հրաւիրել՝ այս երկրին դպրոցական քաղաքականութիւնը հետաքրքրող երկու կէտերու մասին։ Առանցմէ մէկն է՝ առեւտրական կրթութեան մը սկզբնաւորումը։ Զարգացեալ Եգիպտացիներու համար՝ քաղաքային կեանքի շատ մը պատուաւոր եւ շահաւոր դիրքերը փակուած են, որովհետեւ այս մասին անհրաժեշտ ծանօթութիւնները չունին։

Միւս կէտը, որ սկզբունքով ընդունուած է, թէեւ գործադրութեան չէ դրուած, կառավարութիւնը քաղաքային պաշտօններուն ընդունուելու համար, մասնաւոր քննութիւններու սիսթէմի մը հաստատութիւնն է։ Պէտք է յուսալ որ, այս սիսթէմը պիտի բարձրացնէ պաշտօնատարներու մտաւորական կարողութիւնը եւ պիտի բառնայ օճանդակութեան (favoritisme) սուէ կասկած, որ թէեւ անարդարօրէն, գոյութիւն ունի այսօր։

ՕՐԷՆՍԴԻՐ ԺՈՂՈՎԸ

Օրէնսդիր Ժողովը լաւ աշխատած է, եւ կը կարծեմ որ, իր անդամները տագորուած են ժողովուրդին վիճակը բարելաւելու իրական փափաքով։ Սակայն ինծի կը թուի որ, իրենց ընտրութեան եղանակը եւ Ժողովին մէջ իրենց թիւը նկատի առնելով, պէտք է ուսումնասիրել թէ, մինչեւ ո՞ր աստիճան կրնան ներկայացնել՝ բոլոր դասակարգի բնակիչներուն լաւագոյն տեսակէտները։

ՔԱՊԻՏԻՒԼԱՍԻՈՆՆԵՐԸ

Նախորդներս զբաղած եւ ցոյց տըուած են այն վնասը, զոր առանձնաշնորհումները պատճառած են Եգիպտոսի յառաջդիմութեանը, եւ ինծի համար անհրաժեշտ չէ կրկին մատնանշել արգելքները, զոր օտար տէրութիւնները կը բերեն Եգիպտոսի յառաջխաղացումին դէմ։

(Շար.)

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

Բ. Խտիվին Լոնտոն այցելութեան առթիւ

Անշուշտ, Անգլիոյ ուշադրութիւնը պիտի գրաւէ Խտիվին Լոնտոն երթալէ առաջ Պոլիսէն անցնիլը։ Անգլիա անվիճելի ազդեցութիւն ունի Արեւելեան Միջերկրականի մէջ, որ Հնդկաստանի ճամբան է։ Անգլիա պէտք է նկատի առնել որ, իր այս ազդեցութիւնը ապահոված է լոկ Եգիպտոսի և Թուրքիոյ հետ իր ունեցած լաւ յարաբերութիւններուն շնորհիւ։ Եւ այս ազդեցութիւնը այնքան կը տեւէ որքան ատեն որ Անգլիա յարատեւէ ներկայ ճամբուն մէջ, օգնելով պահպանութեանը Թուրքիոյ հողային ամբողջութեան և Եգիպտոսի անկախութեան, ներկայ ձեւին մէջ։

Արդարև, ամենամեծ դժբաղդութիւն մը պիտի ըլլար Անգլիոյ համար, եթէ կարևորութիւն տար կարգ մը քաղաքագէտներու դիտումներուն, որոնք կ'ուզեն Եգիպտոսը Թուրքիայէն զատել, այս օրուան բարեկամները վաղուան թշնամիները ընելով, և ինչ թշնամիներ!

Փոխուած են ժամանակները, յորում Թուրքիոյ միակ նպատակն էր Պոլիսը պահպանել։ Վերջին պատերազմը ցոյց տուաւ որ, Թուրքիա չուզեր անդամահատուիլ, ո՛ և է գինով։ (Ահրամ)

Ֆրանսայի վիճակը Մարոքի մէջ

Ժամանակը վրէժ պիտի լուծէ Ֆրանսայէն, որ Մարոքցիներուն անդորրութիւնը վրդովեց իրենց տան մէջ, և լքեալ ու անպաշտպան տըկարներուն իրաւունքը ոտնակոխ ըրաւ։ Իր քրոջ՝ Անգլիոյ ապագային պէս Ֆրանսայի ապագան ալ վըտանգներով լեցուն է, և չկրնար իր դիրքը պահել իր ծանօթ ընթացքին և մանաւանդ իր մեծութեանը ուղղուած վճռական հարուածներէն վերջ։ Եւ երբեք, անարդարը չկրնար իր ճամբան շարունակել՝ իրաւունքները անարգելով, որովհետեւ Աստուած չուշանար զայն պատժել։ (Լէվա)

Քիչնէր՝ եւ Հանրային ապահովութիւնը

Լորտ Քիչնէր կուսակից է խըստութեան, երբ միակ դարման՝ կասեցնելու ոճրագործութեան տարածումը։

Խստութիւնը լաւ է, բայց, ըստ մեր կարծեաց, պէտք եղածին չափ ազդեցիկ չէ, աւելի էական կէտն է միօրինակ չվարուիլ բոլոր ոճրագործներուն հետ։

Բաց աստի, խստութիւնը արդէն գոյութիւն ունի, և դժբաղդաբար, ո և է արդիւնք տուած չէ։

Լաւագոյն դարմանը կը կայանայ դաստիարակութեան ձուլումին և ժողովուրդներու կրթութեանը մէջ։ Մեր ոստիկանութեան մէջ ալ արմատական փոփոխումներ մտցնելու է։ (Աշամ)

Եւրոպա եւ Իսլամութիւնը

Քրիստոնեայ մի քանի ազգեր, անարդարութիւնը մինչև բորբոքում տանելով, մոռցած են իրենց գործած սարսափները։ Անոնք՝ Իսլամը կը ներկայացնեն՝ իբր վայրի գազան մը և իր կրօնքը՝ հպարտութեան, խստութեան, ույժի և վայրենութեան կրօնք մը։ Եթէ իրենց դատողութեանը մէջ, սակայն արդարութեան շիւղ մը ըլլար, կարդացած պիտի ըլլային Իսլամի նուիրական գրքին մէջ. «Եւ եթէ մեր Աստուածը կամենար, բոլոր ազգերը մէկ ազգի պիտի վերածէր»։

Անշուշտ, Իսլամը սուր գործածեց, բայց երբեք իր կրօնքը բռնի չպարտադրեց ուրիշներու՝ բացի բազմաստուածեան արաբներէ, որոնց կրօնքը կը հակառակէր գիտութեան, բանականութեան և բարոյականի։ Այն ատեն, Իսլամը ճակատագրուած էր մարդերը բարենորոգելու և կրօնափոխ ընելու։ Ամենակարողը հաւասարապէս յարգողները՝ զանոնք արդարութեան ճամբուն վրայ դնելով։

Մեր կրօնքին ներողամտութեանը համար օրինակ՝ եր չեն պակսիր։

Կը բաւական անանք յիշելով Մարգարէին ամուսնութիւնը՝ Ղպտի Մարիամի և հրեայ Րէհանայի հետ։ (Լէվա)

ՆԱՄԱԿ ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՀԱՆԴԷՍ ԵՓՐԵՄԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Աղեքսանդրիոյ Հ. Յ. Դ. Նէրքոմիտէի

Անցեալ կիրակի օր՝ տեղւոյս Հ. Յ. Դաշնակցական մարմնոյ նախաձեռնութեամբ յարգանքի հանդէս մը տեղի ունեցաւ Իւնիօն Արթիստիք Ֆրանսէզի սրահին մէջ։ Ոչ ոքի հրաւէր չէր ղրկուած. միայն հրապարակային յայտարարութեամբ մը բոլոր հայերը հրաւիրուած էին։ Տակաւին որոշ ժամը չ'եկած՝ արդէն սրահը լեցուն էր։ Հանդիսները դըրանէն կ'ընդունուէին Դաշնակցական երիտասարդներէ։

Սրահին առաջին մասը յատկացուած էր պաշտօնական անձերու, որոց մէջ կ'երեւէին Գեր. Առաջնորդ Ազաւնունի, Պարսից Հիւպատոսի խորհրդական Արամ պէյ Արշակեան և պարսիկ վաճառականներ, Քաղաքական և Երեսփ. Ժողովոց անդամները, Հ. Ս. Ռ. Կուսակցութեան ներկայացուցիչներ, ուսուցչական Մարմինը և այլն։

Ժամը ճիշդ 4 ու կէսին հանդէսը սկսաւ Beethovenի մահերգով, զոր դաշնակի վրայ խիստ ըզգայուն կերպով նուագեց Օրիորդ Քրիստինէ Գայաեան, Բրոֆ. Գայաեանի դուստրը, որ Պաղէլէն վըկայուած է իբր քաջ դաշնակահարուհի։

Այս կտորի նուագման միջոցին շատերը կուլային. ա՜յնքան յուզիչ էր։

Բեմ եկաւ առաջին բանախօսը՝ ընկեր Շապանեան, և կուռ կերպով նկարագրեց Եփրեմի ամբողջ կեանքն ու գործը։

Այս հանդիսին մէջ ընկեր Շապանեան մեծի կատարեալ յաջողութիւն մը եղաւ։

Յետոյ դարձեալ Օր. Գայաեան նուագեց Շօբէնի մահերգը, որ նոյնքան ազդեցիկ էր ու խորհրդաւոր, որմէ վերջ Դերասան Պ. Վ. Երամեան յուզուած շեշտերով արտասանեց «Լուռ Կաց» մենախօսութիւնը։

Բեմ եկաւ նաև Ազգ. Վարժարանաց Երաժիշտ ուսուցիչը՝ Տ. Լ. Համբարձումեան և դաշնակի ընկերակցութեամբ երգեց «Լռեց... ամպերն» երգը։

Այս երգէն վերջն էր որ՝ ընկեր Շալճեան Եփրեմը ներկայացուց իբր հայ և իբր հայ յեղափոխական։

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան բանուորական Մարմի նըուագումէն յետոյ, բեմ ելաւ ընկեր Ե. Շահպազ և մէկ ժամու չափ խօսելով ցոյց տուաւ թէ՝ Հայերս ի՜նչ շահ ունեցանք պարսիկներու համար հերոսներ տալով. ի վեր հանեց 20 տարի առաջուան հայ կեանքը և յեղափոխութեան օրով հայոց կրած յեղաշրջումը։ Պարզեց թէ՝ ինչպէս Կովկասահայը, Պարսկահայն ու Թրքահայը զիրար չէին ճանչնար, նոյն իսկ Պոլսահայն ու գաւառահայը իրարու գէշ աչքով կը նայէին։ Թուեց Յեղափոխութեան օգուտները և եզրակացուց թէ՝ միայն անո՛վ կրնանք մենք յայտնել թէ ժողովուրդ մըն ենք, որ իրաւունք ունինք ապրելու։

* * *

Հանդիսականները գոհ տպաւորութեան տակ մեկնեցան, Համերաշխութեան առաջին օրինակը տալով, որովհետեւ՝ քով քովի նստած էին Դաշնակցականն ու Ռամկաւարը՝ ընկերվարականն ու պահպանողականը և կղերն ու անիշխանականը....

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՆԱՄԱԿ ԳԱՀԻՐԷԷՆ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Ի ՄԱՐՄԻՆԱ

Կիրակի առաւօտ խումբ մը Հնչակեան ընկերներ ժամադրած էին Մարմինայի Ազգ. Գերեզմանատունը, այցելելու համար իրենց մէկ ընկերոջ (Ընկեր Պաղտասար Դարայեանի) շիրմին, որ մեռած էր 1912 Յունիս 10 ին։

Հողակոյտը ծածկուած էր պսակներով ինչպէս նաեւ Հնչակի պաշտօնական դրօշակով. խօսեցան դամբանականներ Ընկերներ Միրիճանեան, Պօղիկեան եւ Գալայեան

Ընկեր Միրիճանեան ըսաւ. — «Հանգիստ գտար դու՝ բայց մենք չենք ուզեր որ մեզ պայ այնքան շուտ այդ հանգիստը, որովհետեւ մեր պարտքը դեռ ամենադոյզըն կերպով կատարած չենք, անիկայ մեզ չի պատկանիր ու սահմանուած է եւ ի սպաս դրուած դէպի մեր նմաններն, գիտենք թէ մենք ունինք պարտքեր կատարելու դէպի այն ազգը՝ որ կեանք եւ ծնունդ տուաւ մեզ, դէպի այն համայնքը՝ որուն արիւնը կը հոսի մեր երակներուն մէջ, դէպի այն մարդկութիւնը՝ որուն անհատ մէկ անդամն ենք։ Այսօր քու հողակոյտիդ վրայ անհաւասիկ Ընկերներդ կեցած են, մենք կանգնած ենք վերցո՛ւր, վերցո՛ւր գլուխդ եւ լսէ մեր ուխտը որ ինչ որ էր երէկ՝ նոյնն է այսօր. եւ նոյնը պիտի մնայ մինչեւ վերջ. մինչեւ այն օրը՝ այն գեղեցիկ առաւօտը՝ որ մեզ պիտի աւետէ մեր իտէալներու իրականացումը։» ... Ըրաւ իր ուխտը եւ վերջացուց հետեւեալ բառերով. — «Հիմա՛ որ լսեցիր մեր ուխտը՝ կրնաս հանգիստ ննջել եւ աներկբայ ըլլալ թէ երբեք չպիտի ըլլայ վայրկեան մը որ մենք ընկրկինք մեր առաջադրած նպատակին, առոր առաջ ելած խոչընդոտներուն պատճառաւ. գիտենք որ այդ բեռը ծանր է. գիտենք որ մեզ հոն տանող ճանապարհը քարքարուտ է յաճախ տըղմուտ, բայց շատ հեռուն չէ, ճիշդ հարուածի. զրկանքի ու կռուի դիմացի կողմն է այն։

«Դու տեսա՞ր այն դրօշը որ կարմիր էր, որը արիւն կը հոտէր. այդ մեր դը-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐՇԱԼՈՅՍ»-Ի ԹԻՒ 38

ԳԱՂՏՆԻՔ ՀԱՒԱՏԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ Մ. Վ. ՏԸՖԷՐԷԱԼ — ԹԱՐԳ. Կ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԸ. ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՑԱՍՈՒՄԸ

Վանդի յանկարծ փողոցին ծայրը Յովհաննէս տ'Ավիլա երեւան ելնելով՝

«Ի՞նչ կընէք. գոչեր էր իր լուրջ եւ ազդու ձայնովը. ո՞ւր կերթաք անխոհեմնե՛ր, կեցէ՛ք։

Այս խօսքը բերնէ բերան ընթացեր, եւ Առաքեալին անունը լսելուն՝ ժողովրդեան մոլեգին դասուն՝ Յաւիտենականին ձայնէն դադրած մրրկարեր հովի պէս հանդարտելով, երկիւղած լռութեան փոխուեր էր։ Ժողովուրդն իսկոյն յիշեր էր որ Յովհաննէս տ'Ավիլա համբերութիւն պատուիրեր, եւ փոխարէն երկնից արքայութիւնը խոստացեր էր իրենց։

Արդարեւ, Սպանիոյ քաջ եւ ազնուախոհ ժողովուրդը չէր ապստամբեր խռովայոյզութեամբ, անհանդարտ բաղձանքով կամ ունայն խրոխտութեամբ. ոչ. այլ հանդարտ եւ լուրջ էր. Երկայնամտութիւն եւ հեզութիւն կը տիրէր այն արի սրտերուն մէջ։ Ժողովուրդը չարչարեալ առիւծի մը զայրոյթ ունեցեր էր վայրկեան մը, եւ զինքն անդադար չարչարող ձեռքին դէմ ելեր էր մռնչելով, բայց մէկ քաղցրաբոյր խօսք մը բաւական է եղեր զայն իր ազնիւ եւ վեհ հըպատակութեանը դարձնելու, այն հնազանդութեան՝ որ իր պարտականութիւնը ճանչցող հզօր էակներուն յատկութիւնն է։ Սպանիոյ ժողովուրդը անկեղծ քրիստոնեայ եղած է միշտ. եւ եթէ խստութիւնն ու հալածանքը զայն մոլերանդ չընէին, թերեւս Աւետարանի սուրբ հոգին կատարեալ երկիւղածութեամբ պահպանող ազգաց առաջինը կըլլար աշխարհի վրայ։

Սպանիացւոց այս բնութիւնը՝ թեթեւ քննութեամբ մը կրնայ հասկցուիլ. Իրենց բնաւորութեան հիմը վեհ պարզութիւն մ'է. Արդ, Աւետարանէն աւելի պարզ եւ միանգամայն վեհ ի՞նչ կայ։

Յովհաննէս տ'Ավիլա դիւրութեամբ յառաջ գնաց այն անթափանցելի ամբոխին մէջ, ամէն մարդ մէկ կողմ քաշուեցաւ անոր անցած ժամանակը։

«Որդեա՛կներս, ըսաւ անոնց, ինչո՞ւ կապստամբիք. ի՞նչ բարիք կրնաք յուսալ ապստամբութենէ։

— Հա՛յր, ըսաւ մէկը մեր մանկունքը խնամող Մարիամ Պուրկոնիացին բռնեցին։

— Աստուած զայն նորէն ձեզի կը դարձունէ. պատասխանեց սուրբը. միթէ ապստամբութեա՞մբ կը յուսաք ազատել զայն։

Նոյն միջոցին մարդ մը կրօնաւորին ներկայացաւ երկաթեայ մեծ լծակ մը ձեռքը, եւ ապստամբութեան գլուխներէն մէկը կը թուէր։ Կրօնաւորն իսկոյն ճանչեց որ Մանօֆինան էր։

«Ի՞նչ կընես հոս, հարցուց սուրբը քաղցրութեամբ։

— Անմեղի մը վրէժն առնուլ կուզեմ, պատասխանեց Մանօֆինա առանց խռովելու։ Կուզենք սպաննել թշուառական էնրիքէզը զոր, կառավարիչ դրեր են մեր վրայ։

— Պէտք չէ մարդ մեռցնել. ըսաւ Յովհաննէս տ'Ավիլա։

— Էնրիքէզի պէս սրիկայ մը մեռցնելը մեղք չունի, ըսաւ Մանօֆինա. բայց որովհետեւ ձեր սրբութիւնը չուզեր..

— Աստուած է շուզողը որդեա՛կներս. ո՛ն, եա քաշուեցէք եւ ձեր վրէժը Աստուծոյ յանձնեցէք։»

Քիչ մ'առաջ կատաղի գազան կըտրած մարդիկը հեզ գառներու պէս հնազանդեցան։ Եւ երբոր կը հեռանային այն տեղէն, հաւատաքննութեան զինուորներէն եռեւնուն կենալով անոնց մէկ քանին բռնել ուզեցին։

«Ի՞նչ կընէք, գոչեց սուրբը. արիւծը վեհանձնութիւն ընելուն համար պատժե՞լ կուզէք։ Ետ քաշուեցէ՛ք. զէնքի պէտք չունիք. ամէն մարդ հանդարտ է, չէ՞ք տեսներ։»

Զինուորները վայրկեան մը վարանելէ ետեւ ակամայ տեղի տուին այս կարգէ դուրս անձին ազդեցութեանը։

Նոյն միջոցին Յովսէ ամբոխին մէջէն դուրս ելնելով՝ աչք ըրաւ Արկուազինեներուն, եւ ամենն ալ ստուերի պէս հեռացան։

Յովհաննէս տ'Ավիլա՝ թէեւ վերջին ծայր մարդասէր էր՝ դժգոհ եւ կասկածոտ աչք մը ձգեց մեծ հաւատաքննիչին սրբելոյն վրայ։

Այն ժամանակները դեռ Դոմինիկեաններն ու Ֆրանչիսկեաններն իրարու հետ հաշտուած չէին(*). այլ սաստիկ թշնամի էին մէկ մէկու. Յովհաննէս տ'Ավիլա ալ՝ իր սրբութեան հակառակ՝ չըկրցաւ ինքզինք արգիլել ակամայ խորշումէ մը՝ զոր զգաց Նորատի Դոմինիկեանը տեսնելով։

Բայց Յովսէ հանդարտ եւ վստահ դէմքով անոր մօտեցաւ։

«Հա՛յր, ըսաւ, ձեր փնտռածն ապահով վիճակի մէջ է։»

Յովհաննէս տ'Ավիլա դողաց։ Կը կարծէր որ Տորքէզ հաւատաքննութեան ձեռքն ինկեր էր։

(*) Այս երկու Կրօնաւորական կարգերը կամ միաբանութիւնները վէճ ունէին իրարու հետ Ս. Աստուածածնի անարատ յղութեան վարդապետութեան վրայօք։

Դոմինիկեանք կը պնդէին եւ տակաւին մինչեւ ցայսօր կը պնդեն թէ Ս. Աստուածածին յղութիւն սկզբնական մեղքէն ազատ չէր. Ֆրանչիսկեանք ալ հակառակը կը հաստատէին։ Այս պատճառաւ Դոմինիկեանք սաստիկ թշնամի էին Ֆրանչիսկեանց, եւ երկ ձեռներէն զար՝ զանոնք աւելիը հաւատաքննութեան բանտերուն կը մատնէին իբրեւ հերետիկոս. բայց պապական կողմին կամ համաձայն աստուածաբաններուն մէկ մասը Ֆրանչիսկեանց կողմն էին։ Այս ծանր վէճը Տրիդենտեան ժողովին մէջ ալ երկար յուզուեցաւ եւ չլուծուեցաւ. բայց վերջին ժամանակներս Դոմինիկեանց կամ համաձայն հաւատաքննականաց զօրութիւնը կոտրած ըլլալուն՝ Ֆրանչիսկեանք դատը վաստկեցան եւ ներկայ Պիոս Թ. Պապը Ս. Աստուածածնի անարատ յղութեան վարդապետութիւնը ընդունելով ու վաւերացնելով՝ այս մասին համաձայնեցաւ Արեւելեան եկեղեցւոյ հետ։

բօղն էր. ու մենք կը պաշտենք զայն, բայց մի՛ կարծեր թէ արիւնը մեր նըպատակն է. չէ՛. ոչ միայն նա նպատակ չէ այլ մենք հակառակ ալ ենք անոր կը կրկնեմ.. բայց ինչ ընել որ մեզ մեր նըպատակին հասցնող միակ ճամբան այն է կըսեն ու մենք ստիպուած ենք ընդունելու այդ, մինչեւ որ մարդիկ հասկնան մեզ, մինչեւ որ մենք այլեւս պէտքը չենք ունենար այդ ճանապարհին, դու տեսար նոյնպէս անոր վրայ քանդակուած վերտառութիւններն, անոնք են ինչպէս ըսի մեր միակ իտէալն եւ հետապնդած գաղափարը»...։ Գիտեմ. հող հանդերձեալին մէջ այժմ չըրջապատուած ես մեր նահատակ ընկերներէն որոնք անհամբեր քեզմէ խապըրիկներ պիտի ուզեն մեր վրայով, համոզէ անոնք եւ խայտացուր անոնց հոգին ու հաւատացուր եւ ըսէ թէ՝ այն դըրօշը, որուն սիրոյն զոհուեցան, երբեք ոչ միայն ինկած չէ այլ այսօր աւելի քան երբեք նա բարձր պահուած է, եւ մենք կ՚ուխտենք զայն առաւել եւս բարձրացնելու ու կը խոստանանք ընել այն ամէն ինչ որ կը պահանջուի մենէ առ այդ»։

Ընկեր Պօղիկեան արտասուալից աչքերով ըսաւ.– Ողջո՛յն չքեղիդ, ո՛վ Եփրատի հաբազատ զաւակը, որ դու դեռ չճաշակած կեանքի քաղցրութիւնը ճաշակեցիր մահուան դառնութիւնը ... յարգանք հողակոյտիդ եւ համբոյր յիշատակիդ, դու՝ որ հազիւ բոլորած 27 գարուններ՝ դու որ նոր մտած կեանքի ծաղկութեան մէջ, դու՝ որ դեռ նոր զգացած էիր մարդկային պարտականութիւնը եւ մտած ընկերական շարքերի մէջ եւ գինուորագըրուած ընկերվարական սուրբ դրօշին... գաղափարը քո ներսդ դեռ իր սաղմնային վիճակին մէջ յանկարծ բաղդի սեւ.. անագորոյն հարուածը եկաւ եւ մահուան սուր ճիրաններու հետ խլեց քեզ քո հարազատներէդ քո սիրելիներէդ եւ քո գաղափարի ընկերներէդ, դու՝ որ դեռ չըճաշակած քո հետապնդած գաղափարներիդ քաղցր պտուղներն՝ ճաշակեցիր մահուան դառնաղէտ գաւաթը եւ գնացիր հեռացար մեզնից. դու ինչո՞ւ չսպասեցիր. դեռ վաղորդայն էր ժամանակը. դու փախանակ ինկնալու գաղափարի դաշտին վրայ... անապարեցիր ու ինկար Ափրիկէի այս լափիւրինթոսներու հողակոյտին մէջ. հակառակ քո փափաքներիդ. ե՛ւ, ընկեր, այս չէ քո տեղդ ե՛ւ, Հայաստանի անարատ եւ Սուրբ հողին մէջ թող ըլլայ քո գերեզմանդ. . . . . ;»

Ընկեր Պալյեան սրտաբեկ ատենաբանէն յուզեալ՝ արցունքոտ աչքերով ըսաւ.- Ինչո՞ւ այսքան շուտ նախընտրեցիր գըրկել այս ցուրտ հողակոյտն. դու կը բաղձայիր սիրել ընտանիքդ, ընկերներդ եւ բարեկամներդ, երեւակայէ անոնց արտասուալից աչերն ... բա՛ց բա՛ց անգամ մը նայէ կարօտ ընկերներուդ սիրուած դէմքերն, ... անոնք եկած են իրենց վերջին երթաք բարեւն ըսելու ... բերած են քեզ այդ դաբնեայ պսակն ... Հանգիստ նինջէ ... սրտահատոր ընկե՛ր զի այս ունայն աշխարհի մէջ չիկայ երջանկութիւն .. չիկայ հրճուանք եւ հանգստութիւն ... միշտ կսկիծ .. ցաւ, հեծեծանք եւ տրտմու–

« Հա՛յր, կրկնեց Թովսէ քաղցրութեամբ անոր երեսը նայելով. չէ՞ք տեսներ երեսիս վրայ որ ճշմարիտը կըսեմ ձեզ։

— Ուրեմն ինծ յանձնեցէք այդ խեղճ աղջիկը. ըսաւ Թովհաննէս տ'Աւիլաւ. բաւական լացինք անոր վրայ. ես ու Էսթէվան։ »

Շարա չէր կրցեր լուր մը տալ իրենց, վասնզի չէր ուզեր Տոլորէզի սէր ըլլալը յայտնել։

«Վաղը, կէս գիշերին, ըսաւ Թովսէ, Էսքյանատի հրապարակը աղբիւրին քով ձեզ կ՚սպասեմ. եկէք գիս հոն գըտէք, ձեզ Տոլորէզին քով տանիմ։

— Բաւական է. ըսաւ տուաքեալը տեսնելով որ Էսթէվան կը մօտենար. վաղ գիշեր աղբիւրին քով ձեզ կը գըտնեմ։ »

Թովսէ մեկնեցաւ գնաց. բայց քանի մը քայլ անդին ետին դարձաւ ու Էսթէվանի գեղեցիկ հասակը դիտելով՝ խոր հառաչք մը արձակեց եւ երկու կաթիլ ջերմ արտասուք ցայտեցին աչքերէն։

Թովհաննէս տ'Աւիլա այս հանդիպման վրայ խօսք մը չըրաւ Էսթէվանին, եւ կուզէր միայնակ երթալ ժամադրեալ տեղը, ուր թերեւս որոգայթ մը կը կասկածէր։

Այն գիշերն ալ դարձեալ Էնրիքէզ հանգիստ նինջեց։

(Շար.)

րիկ Պաղտասար. ճամբեցի զքեզ օտար աշխարհն ... երթաս բարեաւ ո՛վ իմ քաղցր խարհ մը ու կսպասեմ թէ՝ դու պիտի գաս ... պիտի գրկախառնուինք քեզ հետ անգամ մ՚ալ ... սակայն սա վաղանցուկ յոյսերս թափեցան թէ՝ այլեւս չպիտի կրնամ տեսնել քո ժպտուն դէմքդ ... չպիտի կրնամ լսել քու քաղցրիկ խօսքերդ զի թողուցինք զքեզ մեր գրկէն ...» Երթա՛նք ընկերներ երթա՛նք ..՚ չխօսիր նա .. դարձուցած է իր երեսն ... փակած է իր աչերն ու կը լռէ ու չպատասխաներ ... Երթաս բարեա՛ւ դու. ո՛վ մեր սիրասուն Պաղտասարը ...

⁂

Տեսարանը յուզիչ էր եւ տխրալի. ընկերներու աչքերէն արտասունքներ թափեցան ինքնաբերաբար։

ՄԱՐՏԻԿ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ն. Բ. ԽՏԻՎԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

— Ն. Բարձրութիւնը՝ Յուլիսի եւ Օգոստոսի առաջին օրերը պիտի անցնէ Ֆրանսայի եւ Զուիցերիոյ մէջ. Թրիեսթէն, իր Մահրուսա զբօսանաւով Աղեքսանդրիա պիտի ժամանէ 10 Օգոստոսին, Ռամազան ամիսը Եգիպտոս անցնելու համար։

Ն. Վ. ԽՆԱՄԱԿԱԼԸ

— Վարչապետ եւ Խտիվին փոխանորդ Ն. Վ. Սաիտ փաշա առջի օր Աղեք«սանդրիայէն քաղաքս ժամանելով. ուղղակի Ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատունը եւ յետոյ իր խորհրդականին Պ. Կրահամի հետ Անգղիական գործակալութեան ապարանքը գնաց, Լօրտ Քիչնէրի հետ խորհրդակցելու համար։

ՆԱԻԱՊԵՏ ՎԻԼԵՄՍ

— Եաֆայի բնակիչները Պոյքօթ ըրած են Խտիվական շոգենաւային ընկերութեան դէմ, եւ նաւապետ Վիլեմսի պաշտօնանկութիւնը կը պահանջեն։

Ինչպէս որ կը յիշուի, այս նաւապետը մերժած էր, Եաֆայի իշխանութեանց յանձնել տխրգի պետերէն Եահիա Պէյ էլ-Աթրաշը որ Հօռոսէն կը վերադառնար. Նաւապետը իրաւամբ մերժած էր յանձնել Եահիա պէյը, որ քաղաքական աքսորեալ մ՚էր եւ ոչ թէ ոճրագործ մը. ինչպէս որ գիտել տուած էր նաւապետ Վիլեմս։

ԲԱՄՊԱԿԻ ՈՐԴԸ

— Երկրագործական Վարչութեան Տնօրէնը՝ հետեւեալ զեկոյցը յղած է Մամուլի. «Այս վայրկեանիս, բամպակի որդի հաւկիթները բազմացած են մեծ քանակութեամբ. Այս հաւկիթները կը գտնուին՝ բամպակներու եւ տունկերու տերեւներուն ստորին մասին մէջ. Ամէն ոք պարտական է. այս հաւկիթները չը թողուլ բամպակենիի տերեւներուն վրայ եւ ուշադրութեամբ բնաջինջ ընել վարակուած տերեւները։»

ԱՆԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

— Պէյրութի թերթերը կը պարունակեն նկարագրութիւնը բարբարոսութեան սոսկալի դէպքերուն, որոնք վերջերս պատահած են յիշեալ քաղաքին մէջ. Զինեալ չարագործներու խմբակ մը շըրջագայած է քաղքին գլխաւոր փողոցները քացող անցորդներու վրայ յարձակելով եւ սոսկում սփռելով բնակչութեան մէջ այս չարագործներէն երեքը կը հանդիպին Պ. Ա. Ֆէրնէնիի, որ Սուրիական հին ընտանիքէ մը կը սերի եւ քաղաքին հարուստ մէկ կալուածատէրն է. վրան կը յարձակին եւ դաշոյնի հարուածներով մահացու կերպով կը վիրաւորեն։

ԴԱԻԱՌԱՑԻՆ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐ

— Դատ. Գործոց Նախարարութեան մէջ տեղի ունեցաւ երդումի արարողութիւնը դաւառի այն երեւելիներուն որոնք ընտրուած են իբր գաւառային դատաւորներ։

Նորընտիր դատաւորները՝ Դատական Նախարար Ռիւշտի փաշայի առջեւ կատարեցին երդումին, եւ փաշան արաբերէն ճառ մը խօսեցաւ, որուն թարգմանութիւնը ստորեւ կը ներկայացնենք։

Տիարք.

«Դո՛ւք, դատաւոր ընտրուած էք. ձեր վրայ ինկող մեծ պատասխանատուութիւնը նկատի առնելով. ձեր բոլոր գործերուն մէջ պարտիք խղճմտօրէն եւ արդարօրէն վարուիլ, առանց ազդուելու անձնական հակումներէ եւ միջամտութիւններէ. Անձնականութենէ զգուշացէք երբոր ձեր պաշտօնին վրայ ըլլաք։

«Եթէ այսպէս վարուիք, ձեր երկրին մատուցած պիտի ըլլաք ծառայութիւնը զոր կ՚ըսպասէ ձեզմէ»։

«ԱՀՐԱՄ» ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

— Բ. Դուռը որոշած է արգիլել «Ահրամ»ին մուտքը ի Թուրքիա, եւ այս իմաստով հրամաններ տրուած են կուսակալութեանց։

«Ահրամ» ին մուտքը արգիլուած է՝ որովհետեւ պատերազմի վրայ խօսող յօդուած մը թարգմանած էր «Տէյլի Թէլէկրաֆ»էն։

ԵՐԵՔ ՀՈԳԻ ԽԵՂԴՈՒԱԾ

— Մանսուրայի արհեստագիտական վարժարանին երեք ուսանողները լոգանք կ՚ընէին Նեղոսի մէջ. եղերքին մօտ, երբ յանկարծ իրենցմէ մին հոսանքէ քշուած է։

Միւս երկուքը. լողալ չգիտնալնին մոռնալով. անոր օգնութեան փութացած եւ երեքն ալ խեղդուած են։

ՔԱՐԻՒՂԻՆ ԳԻՆԸ

— Քարիւղի գինին բարձրացումին դէմ բողոքելու համար, հանրագրութիւն մը եր պատրաստուի որ պիտի մատուցուի Լօրտ Քիչնէրի, իր մեկնումէն առաջ։

Կը յուսացուի որ, Բրիտանական ներկայացուցիչը՝ պիտի հաճի սահման մը դնել քարիւղի վաճառականներուն անհշտութեան, որոնք, առանց բանաւոր պատճառի, այս վառելանիւթին գինը կը բարձրացնեն։

ԵՐԹ ԵԻ ԴԱՐՁ..

— Ոստիկանութիւնը վերջապէս ձերբակալեց Սպրամարուլօսը, որ ժամանակին փորրուած էր անգամ մը եւ վե րադարձած յլլալով կը հետապնդուէր։ Նորէն պիտի արտաքսուի, իր անձին արժանի պատիւներով։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Գահիրէի եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը՝ զօմեյի փափաքը ունեցած էր. ի յիշատակ Եփրեմի, հոգեհանգիստ մը կատարելու, որ տեղի ունեցաւ կիրակի օր տեղւոյս Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն մէջ։

Յաւարտ պատարագի, ջահերը մոմերը վառուեցան և ընդհանուր լռութեան մը մէջ - ցաւէ և յարգանքէ կաղմուած - Արժ. Տ. Աւետիս քհնյ. որուն հերոսին կեանքը պատկերացուց համառօտակի յիշելով Հայ-Պարսիկ յարաբերութիւնները անցեալին մէջ։

Քարոզիչ Հայրը՝ նմանութեան ցայտուն նշաններ գտաւ Եփրեմի և Աւարայրի անմոռաց նահատակներուն միջև. Ցեղոյ յիշեց հայութեան փառաւորութ մր Եփրեմի կեանքով և ազգին սուգը իր վաղաժամ մահով. Երկնային հանգիստ հայցեց իր հոգւոյն և մաղթեց որ Եփրեմներու թիւը շատնայ ազգին մէջ։

Հոգեհանգստեան մեղեդիները՝ դաշն և մելամաղձիկ կերպով երգուեցան։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Վարժարանի Տնօրէնութիւնը կը խնդրէ ծանուցանել հետեւեալը.

Ազգ. Գալստեան երկսեռ վարժարանի ձեռագործներուն վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ երկուշաբթի Յուլիս 2ին մանկապարտէզի սրահին մէջ, ի ներկայութեան. բազմաթիւ տիկիններու և օրիորդներու։

Շահող թիւերն են

595	874	352	988	109	602	628
209	269	648	636	616	996	466
293	196	142	608	11 613	13	296
358	513	313	239	292	240	528
780	902	445	565	621	158	148
479	32 532	707		423	222	498
920	257	454	929	919	68	447
202	763	399	699	580	294	882
153	903	778	89 79	775	164	623
598	438	34	145	953		

Ծան.- Շահողները կրնան ըստանալ ձեռագործները՝ վարժարան դիմելով մինչև Յուլիս 15, ժամը 9–11. Մինչև այդ թուականը չի ներկայացողները իրենց ձեռագործները պիտի ստանան դպրոցական վերամուտին։

ԱՂԲԻՒՐԻՆ ՀԱՄԱՐ

Ի նպաստ Արաբկիրի Ս. Գէորգ թաղի մէջ գտնուած հայապատկան աղբիւրի մը նորոգման, 300 տոմսերէ սարքուած վիճակահանութեան արդիւնքը 12 հատ Օսմ. ոսկի տեղւոյս Քրէտի Լիօնէի թիւ 72990 չէքով մը Արաբկիր ճամբուեցաւ, յիշեալ աղբիւրի նորոգման ժամանակին, Մեծ. Մարտիրոս Աղա Կչիկեանի հասցէով։

ՏԱՐՔՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՅՈՒՆԻՍ 27 = 3 ՅՈՒԼԻՍ 1912

ՄԱՆԱՍԹԸՐԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Պօլիս.– Մանասըրի պահակազօրքէն, Ալպանացի 9 սպայ եւ 50 զօրք դասալիք եղան, ապստամբներու միանալու համար. Անոնցմէ 20 հատը բռնուեցան. եւ զօրքերը կը հետապնդեն մնացեալները։

Մանասըր.– 100է աւելի զօրք եւ 7 սպայ դասալիք եղան. Օսմ. Քոմիթէին դէմ շարժում մը կը պատրաստուի։

Աթէնք.– Պօլսէն կ՚իմացնեն որ, հարիւրաւոր զօրք եւ սպայ դասալիք ըլլալով լեռները կը քաշուին, ուր յեղափոխական շարժում մը կը պատրաստեն Մ. եւ Յ. Քոմիթէին դէմ։

— Մանասըրէն կ՚իմացնեն որ, ըմբոստութիւնը խեղդելու խրկուած զօրագունդը միացեր է ապստամբներուն։

Պօլիս.– Մակեդոնիոյ բանակին մէջ ծանր ապստամբութիւն մը ծագեցաւ. Մանասըրի, Օխրիտայի եւ Բէրլէբի 200 Ալպանացիները դասալիք եղան իրենց զէնքերով եւ միացան ըմբոստներուն։

— Ըմբոստները գրաւեցին Րէսնա քաղաքը։

— Մանասըրի ըմբոստութիւնը վիճակարի համեմատութիւններ առաւ. Վալին եւ տեղւոյն հրամանատարը բանտարկուած են ապստամբներու կողմէ. Ապստամբներու պահանջն է՝ արդի նախարարութեան հրաժարումը եւ նոր ընտրութիւններ. Եթէ իրենց պահանջումներուն գոհացում չտրուի. ապստամբները կը սպառնան ընդհանուր շարժում մը յառաջ բերել բանակին մէջ։

— Դեսպանիս Քայսար պէյ, Մանասըրի դասալիքներուն պետը՝ «Հայրենասէրներու կազմակերպութիւն» հիմնեց, որ նիւղեր պիտի ունենայ Ռումէլիի մէջ. Պաշտօնական շըջանակները մտահոգ են։

ՆՈՐ ԱՂԷՏ ՄԸ

Թուլօն.– «Ժիւլ Միշլէ» Մարտանաւին աշտարակին մէջ պայթում մը տեղի ունեցաւ, որուն հետեւանքով 23 նաւաստի վիրաւորուեցան, մին խանին ծանր կերպով։

ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

Հռովմ.– Անգղիական «Օպսըրվըր» լրագիրը, ուշագրաւ յօդուածի մը մէջ, Անգղիոյ միջամտութիւնը կը պահանջէ՝ Իտալօ-թուրք պատերազմը դադրեցնելու համար։

ՏԱՐՕՆԵԼԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

Պօլիս.– Ծովային խորհրդականը, նեղուցներու հրամանատարը եւ Անգղիական ծովակալը խորհրդակցեցան Տարտանէլի պաշտպանութեան վերաբերեալ խնդիրներու մասին։

ՊԱՐԱՊ ԻՂՁԵՐ

Աթէնք.– Բարիզի մէջ գումարուած համաժողովը շնորհակալութիւն յայտնեց Իտալական ֆոյր ազգին՝ ջնջած ըլլալուն համար բըրքական բռնապետութիւնը. Համաժողովը՝ ազատագրեալ կղզիներու ինքնօրինութիւնը հռչակեց Եգէական ծովու Պետութիւն? անուան ներքեւ. այս առաջարկը պիտի մատուցուի Տէրութեանց հաւանութեան։

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ ?

Բարիզ.– «Էրյեր» հռովմէն լուր մը կը ստանայ, ըստ որում, յառաջիկայ Օգոստոսի վերջերը դեսպանախորհուրդ մը պիտի գումարուի, որ պատերազմը վերջացնելու միջոցներ պիտի փնտռէ։

ԴԷՍ ՆՇԱՆՆԵՐ

Աթէնք.– 12 Վաշտ զօրքեր, իրենց սպաներով, ընդհանուր ապստամբութեան դրօշակը պարզեցին Մանասըրի մէջ. Վալին եւ հրամանատար զօրքը ինկան. Ժէօն-թիւրք իշխանութիւնը քայքայուած է։

Միւս բաղաքներու զօրքերը դասալիք ըլլալով կը միանան ըմբոստներուն։

— Վերջին լուրերու նայելով, Մակեդոնիոյ ապստամբները, որ ամեն կողմէ կը փաղաքշուին եւ օգնական ոյժ կ՚ըստանան, ծրագրած են Պօլսոյ վրայ քալել. (Էքիւէրիս)

ԳԱՂՏՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պօլիս.– Ալպանիոյ կացութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ հոս. Դասալիքները ընդհանրապէս Ալպանացի են, բայց կ՚երեւայ որ փաղաքական դժգոհութենէ դրդուած են, որ յառաջ եկած է Քոմիթէին վերջին ընտրութիւններու միջամտելէն. Ի միջի այլոց կը պահանջեն նախարար Թալաթ եւ Ճավիտ պէյերու հրաժարումը. 1908ի Ժէօն-թիւրք կազմակերպութեան պէս, բացայայտ է որ այժմ ալ գաղտնի կազմակերպութիւն մը կայ, որ Պօլսոյ, Մանասըրի եւ Սելանիկի մէջ մասնաճիւղեր ունի։

ԵԷՄԷՆԻ ՄԷՋ

Հռովմ.– Լօհէյայի մօտերը, տեղի ունեցող կռուի մը մէջ, Շէյխ Իտրիս յաղթած է թիւրքերուն, որոնցմէ հարիւր հատը գերի բռնուած է։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿ ՄԸ

Պիրշամեզ.– Պաշտօնական.– 27 Յունիս.– Այսօր արշալոյսին, մեր զօրագունդերը՝ յանկարծ եւ բուռն կերպով յարձակեցան թշնամի խրամներու վրայ, որոնք հաստատուած են Սիտի Սաիտի առջեւ։

Մեր հրետանիներուն սաստիկ կրակը կ՚օգնէր յարձակող վաշտերուն, որոնք՝ խանդով եւ անհիմարագրելի եռանդով մը խոյացան թշնամիին վրայ, որ 6000 հոգիէ կը բաղկանար. Թշնամին սպիտուեցաւ խրամները թողուլ եւ փախչիլ։

Ցարձակումով գրաւուած խրամները լեցուն էին 500 դիակներով, որոնցմէ մեծ մասը բաղուեցաւ մեր զօրքերուն կողմէ։

Մինչ ճակատէն այս յարձակումը, յաջողութեամբ տեղի կ՚ունենար, մեր ծայրայեղ աջակողմը, որ կը բաղկանար շրջուն վաշտէ մը, դարձ դարձիկ յառաջխաղացումով մտաւ թուրք բանակատեղին, զոր բնաջնջեց բրաւ։

Մեր կորուստներն են՝ 18 զօրք սպաննուած եւ 112 զօրք վիրաւորուած։

— Զօր. Կարիօնի, նոր կռուէ մը վերջ, Իտալական դրօշը պարզեց, Սիտի Սաիտի բարձր դիրքերուն վըրայ. (Իտալ. Գործ.)

Հռովմ.– Սիտի Սաիտի յաղթանակը խանդավառութիւն յառաջ բերաւ. Հայրենասիրական ցոյցեր տեղի ունեցան Քուիրինալին մէջ։

— Զօր. Կարիօնի արագօրէն կ՚ամրացնէ Սիտի Սաիտի գրաւեալ դիրքերը։

— Պ. Ճիօլիթթի՝ ընդհանուր խանդավառութեան մէջ ծանոյց Տերակոյսին Սիտի Սաիտի գրաւումը Իտալական զօրաց կողմէ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

Հռովմ.– Էսիրենի հրամանատար՝ Այտընլըլը փաշա եւ Տօնանայի կառավարիչը (?) ճերծեցին փայել ապստամբ գինուորներուն դէմ։ Մանասըրի մէջ, ուրիշ զօրագունդ մը եւս միացաւ ապստամբ գինուորներուն։

ՄՈՒՐԱԴԵՑԻ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Պօլիս.– Մեռանցած Ժերժանդ Սուլթանաշնորհութեան փոխանորդին վերադարձման առաջարկը։

ՏՊԱՐԱՆ «ԱՐՇԱԼՈՅՍ»-Ի

Imp. J. Politis

ԳՐԱՏԱՐԱՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Վերջալոյսի Ձայներ (Երուանդ Հայրիկ)	ԳԻՆ Ղ. Ո.	10
Ցաւերգ Հայրենեաց (ՀԱՅՈՐԴԻ–Տէր Ղեւոնդ եպիսկ. Չիշմանեան)	«	10
Իմ Ախտորի կեանքը (Տ. Ղեւոնդ եպիսկ. Չիշմանեան)	ծ Պրակը	5
Սասուն եւ Զէյթուն (Սիմոն Ձեկիկեան)	«	10
Յիշատակարան Նուպար Փաշայի (Եղիշէ Թորոսեան)	«	20
Chants Populaires Arméniens (Եւրոպ. ձայնագրութեամբ Լ. Եղիազարեան)		24
Ներշնչումներ (Պերճ Մ. Տատեան)	»	5
Գող Մեսօ Ա. Բ. Շաղոյեան)	»	5
Մարդկային Կեանց Վարագոյրը (Բագար Հայկունի)	»	5
Տառապանքի Աշխարհին (Վ. Բոռեան)	«	4
Սուլթան Համիտ ինչպէս մեռաւ (ԱՐԱՄ Ա. Պալեան)	«	4
Կալուածոց Դիւան եւ Քաղաք. Ժողով (Մ. Անդրանիկեան)	«	2
Ազատութեան Շաւիղը (Ազատորդի)	«	4
Առձեռն Ֆրանսահայ բառարան (Մ. Ցովհաննէսեան)		12
Թրքուհի (Ա. Պալեան)	«	2
Հիւլէ «	«	2
Մարիզէ «	«	2
Ազգային Սահմանադրութիւն (Հայերէն Թուրքերէն)	«	12

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Շարա Քուպրիլի սկիզբը

Ապտինի Գարագոլին մօտ.

Անոնք որ ճաշակաւոր զգեստ մ.ունենալու համար զանազան տեղեր դիմած ու զգոն մնացած են, թող անգամ մը մեր վաճառատունը այցելեն. պատրաստ եմ իրենց հետ պայմանաւորուիլ որ՝ եթէ իրենց յանձնարարութիւնը գոհացուցիչ չ՚գտնեն, կանխավճար ամբողջովին ետ պիտի ստանան.

Այս պայմանը՝ ճաշակաւոր հագուելու փափաքողներուն համար, ներպաստաւոր առիթ մը պիտի ըլլայ.

Ապառիկ ապրանքները նկատողութեան չեն առնուիր, եւ անոնք որ ինծի կը դիմեն, գիւրաւ կրնան ըմբռնել ապառիկին տարբերութիւնները, թէ գործի մաքրութեան եւ թէ գիներու մասին.

185 ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ

Ե. Ա. ԵՐԱՆ

Հրատարակութիւններ

ԱՅԺՄԵԱԿԱՆ ԳԻՐՔԵՐ ԱՄԷՆԷՆ ԱՒ

Բառարան հայերէն–անգլիերէն սան.		50
Բառարան անգլիերէն–հայերէն	»	75
Հայ. անգլ. եւ անգլ. հայ միասին տպ.		1 -
Պաշ. զրուցատրութիւն հայ. անգլ	«	1 50
Գործնական առողջաբանութիւն	«	1 50
Սեռային առողջաբանութիւն	«	1 25
Գործն. եւ սեռ. առողջ. միասին	«	2 -
Ժողովրդային երգարան	«	2 -
Երգարան եւ սեռ. առողջ. միասին	«	3 -
Երգ. եւ գործն. առողջ. միասին	«	3 -

Հասցէ՝ E. A. YERAN
P. O. BOX 84, Sta. A.
Cambridge, Mass.

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի նպաստ Ազքատախնամ Ընկերութեան

Դահիրէ 30 Յունիս 1912

ՆՐԱՆ ԴԱՖԷ ՇԻՇԱՐ ԱՌՋԵՒ

142ՐԴ ԹԻՐԱԺ

Շահող թիւեր

ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՐԳԵՒ

13805	Դրուշ Մըլ	4000
83	»	400
4864	»	200

70 Ղ. Ո. շահող թիւեր

263 2276 6065 9701 13682 15599

70 Ղ. Ո. շահող թիւեր

28 74 108 824 1405 3327 3722
4003 4218 6424 6526 6841 7642
7752 7836 8279 8360 8569 8685 8701
9083 10508 10582 10733 11026
11379 11808 12295 12615 13017
13445 13555 13661 13808 13823
14026 14174 14534 15127 15269

Ծանօթ. – Կէս տոմսակը առանձին ներկայացուած ատեն կը վճարուի.

ՀՈՐԻԶՈՆ

Բաժնեգին՝ տարեկան

Պարսկաստան 10 ռուբլի. Թուրքիա 30 ղուրուշ. Ամերիկա 6 դոլար. Եւրոպա 30 Ֆրանք.

Rèdaction du Journal
« Horizon »
Tiflis Caucsse Russie

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ

Ազատական անկախ օրական պատկերազարդ.

Բաժանորդագրութիւն

Պոլիս և գաւառները 80 Արտասահման 25 ֆրանք.

Հասցէ՝

Rédaction du Journal Arménien
MANZOUMEI EFKIAR
5ty Grand Rue de S. Porte 54
Constantinople

ՈՍՏԱՆ

ԵՌԱՄՍԵԱՅ ՄԵԾ ՊԱՐԲԵՐԱԳԻՐ

Արուեստներու, Գրականութեան եւ Գիտութեանց

Հիմնադիր - Խմբագիրներ

ՄԻՔ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ ՏԻԳ. ՉԷՕԿԻՒՐԵԱՆ

Բաժնեգին

Գաւառներ 45 ղրշ. Արտասահման 15 ֆր.

Հասցէ՝

Rédaction de la Revne VOSDAN
Bahtché Kapou Yèni Volto Han No 19
Constantinople

THE «SINGER» MANIFACTURING Co

ՍԻՆԿԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շարա–էլ–Մըրապի Տավիզ Պրայնի սեփականութեանը մէջ.

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԸՐներն են եւ աստնցմէ մինչեւ ցարդ 22,000,000 ծախուած է.

400 է աւելի վկայական եւ մետալներով վարձատրուած, Եւաշխատեան մեքենաներ.

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստահանդէսին մէջ ստացած է.

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ — ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ
ԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԻՆ — ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ Ն. Բ. ՆՑԻՎՂԱՆԱՆ ՅԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿՐի ներկայ յաեկանշին

ԳԻՆ ՉԱՓԱՒՈՐ

Չրի գասեր և Նորոգութիւններ, յաճախորդաց տուներուն մէջ.

Վճարմանց դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիներու եւ Նորոգութիւն ամեն կարգի Մեքենայից

ԱՇԽԱՐՀԻ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՈՒՆԻ

ՖԼԷՕՐԻՍԹ ՈՒՆԻՎԵՐՍԷԼ

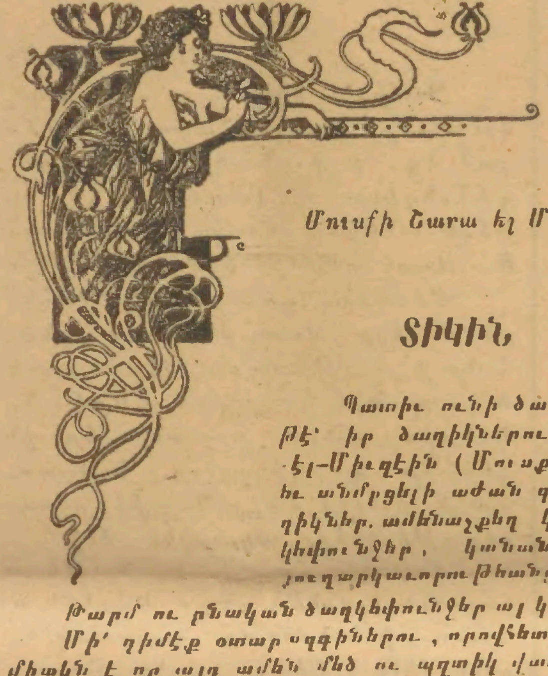

Մեծ վաճառատուն արուեստական ծաղիկներու, ծաղկեպսակներու եւ փունջերու.

Մուսքի Շարա էլ Միւզկիին Լատինաց Եկեղեցւոյն փողոցը

ՏԻԿԻՆ ԼՈՒՍԻ Գ. ՉՕԼԱՔՕՖ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հայ հասարակութեան թէ՝ իր ծաղիկներու վաճառատունները փոխադրելով Շարա էլ–Միւզքին (Մուսքի) Լատինաց Եկեղեցւոյն փողոցը, եւ անմրցելի աժան գիներով կը վաճառէ արուեստական ծաղիկներ, ամենաչքեղ կողովներ, հարսանեկան գեղաշէն ծաղկեփունջեր, կանանց գլխարկներու յատուկ փնջակներ եւ յուղարկաւորութեանց ծաղկեպսակներ.

Թարմ ու բնական ծաղկեփունջեր ալ կը պատրաստուին նոյն վաճառատան մէջ.

Մի՛ դիմէք օտարազգիներու, որովհետեւ Fleuriste Universelle վաճառատունը միակն է որ այդ ամեն մեծ ու պզտիկ վաճառորդներուն կը հայթայթէ արուեստական ամեն տեսակի եւ գոյնի ծաղիկները.

Ասիկայ ամենաստոյգ իրողութիւն մը ըլլալով, դիւրին է հաշուել որ այս վերջինները բուն գինէն աւելի շահով մըն է որ պիտի վաճառեն իրենց գիմողներուն, մինչդեռ ուղղակի Fleuriste Universelle վաճառատունը դիմելով տարակոյս չկայ թէ՝ անոնց շահածն ալ ձեր քսակը պիտի մնայ.

« ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ »

Ամսաթերթ

Բաժանորդագրութեան պայմաններ

Իզմիր եւ Պոլիս	տարեկան	30 ղրշ.
Գաւառներ	»	35 »
Արտասահման	»	10 ֆր.

Հասցէ՝

Mr. Zareh Kazazian
Smyrne

ՃԵՊԸՆԹԱՑ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ

ԳԱՀԻՐԷԷՆ - ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱ

Առաւօտ մեկնում	Ժամանում
Գահիրէ 7 30 9 30	12
Անթա 8 50 10 50	1 18 կ. ե.
Աղէքս. 10 50 12 45	3 05 »
Կէս օրէ վերջ մեկնում	Ժամանում
Գահիրէ 3 4 15	6 35
Թանթա 4 18 5 40	7 55
Աղէքս. 6 7 40	9 55

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱԷՆ - ԳԱՀԻՐԷ

Առաւօտ մեկնում	Ժամանում
Աղէքս. 7 9	12
Անթա 9 2 10 57	1 51 կ. ե.
Գահիրէ 10 20 12 15	3 05 »
Կէս օրէ վերջ մեկնում	Ժամանում
Աղէքս. 3 4	6
Թանթա 4 46 6 7	7 57
Գահիրէ 6 6 25	9 15

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ

Հայոց միակ թերթը որ կը խօսի Մարմնակրթութեան առողջապահութեան և բնական բժշկութեան վրայ. Ո և է մէկը տրուած հրահանգներուն հետեւելով պիտի կարողանայ շատ քիչ ատենուան մէջ առողջանալ, ուժովնալ ու կեանքի մէջ յաջողիլ. անհրաժեշտ է բոլոր ընտանիքներուն դպրոցներուն և անհատներուն.

Բաժանորդագրութիւն տարեկան 25 ղրշ., վեցամսեայ՝ 15, Արտասահման, տարեկան՝ 8 ֆրանք. Չրի նմոյշներ.

Եէնի Վոլթօ խան, Թիւ 19, Պահճէ Գափու, Կ. Պոլիս.

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱՂԷՏԸ

ԳՐԵՑ Ե. ԹԷՐՋԵԱՆ

Սոյն պատկերազարդ գրքոյկը՝ որ Կիլիկեան աղէտին ճշգրիտ պատմութիւնը կընէ. կը վաճառուի ի Պէն էլ Սուրէն, Տիար Սեդրաք Սէմիրճեանի քով ի գին՝ 5 գահեկան ողջի.

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Բաժնեգին, տարեկան Պոլիս 75 ղրշ. գաւառները 100, Ամերիկա 6 տոլար, ուրիշ երկիրներ 30 ֆր.

Rédaction du Journal Arménien
AZATAMART
Péra hamal bachi Constantinople

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Բաժնեգին, Պոլիս 100 եւ գաւառները տարեկան մէկ ոսկի. Ամերիկա 6 տոլար, արտասահման 35 ֆր.

Հասցէ

Rédaction du Journal Arménien
AREVELK
Galata Constantinople

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ

Բաժնեգին 10 ֆր. 4 ռուբլի տոլար, 50 ղրշ.

Հասցէ

Rédaction de la Revue
PAZMAVEB
St. Lazar Venis (Italie)

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

ԻԶ րդ. ՏԱՐԻ

1912

Բաժնեգինն է կանխիկ

Տարեկան 15 Ֆր. = 6 Ռուբլի
Իւրաքանչիւր թիւ 1,50 Ֆր. 70 կ.

Դիմել՝ Rédaction de la Revue
HANDES AMSORYA
(Autriche) VIENNE

ՇԱՆԹ

Կիսամսեայ Հանդէս Գրական և Գեղարուեստական

Բաժանորդագրութիւն՝ Արտասահման 10 Ֆրանք

Հասցէ՝

Mr. Le Rédacteur en Chef
Merougan Barsamian
Imprimerie Chanth
Galata) Constantinople

ԿՈՉ

ԵՐԱԺՇՏԱՍԷՐ ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Ձեռնարկած ըլլալով Ձայնագրուած Երգարանի մը հրատարակութեան, եւ ընկալեալ նիւթական միջոցներու անբաւականութիւնը, այսօր հրապարակ կը հանեմ անոր առաջին երկու երգերը, յուսալով որ երաժշտասէր հայ հասարակութիւնը պիտի խրախուսէ զիս այս դժուար եւ բազմածախս գործին մէջ.

Նպատակս է հաւաքել, դաշնաւորել եւ հրատարակել այն բոլոր ազգային ժողովրդական, քնարական եւ այլն երգերը, որոնք բերնէ բերան երգուելով դատապարտուած են այլափոխուելու եւ հուսկ յետոյ մոռացութեան.

Յաջորդաբար, պրակ առ պրակ, հրապարակ պիտի ելլեն նաեւ դաշնակի համար պատրաստուած՝ բազմաձայնի վերածուած երգեր.

Ուստի կոչ կ՚ընեմ յարգոյ հասարակութեան որ քաջալերէ այս համեստ ձեռնարկութիւնը քաջալերել որպէս միայն կարող ունի գործին յաջողութիւնը.

Լեւոն . Համբարձումեան

Ե. - Դ. Գահիրէի մէջ կը ծախուի խան Խալիլի Գ. Կոստան Ալեքսանեանի քով, հատը 1 Ղ. Ո.

ՇԱՐԱ ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ԱԼԻ՝ ՊԱՊ-ԷԼ-ԽԱԼՔ — ԿՈՒՎԷՌՆՈՒԱՅԻՆ ԴԻՄԱՑԸ.

ՏՊԱՐԱՆ „ԱՐՇԱԼՈՅՍ"

Գիրքերու, Թերթերու, Հանդէսներու, Յուշիկներու, Նամականիշներու, Անվջոքներու, Վաճառականական տետրերու, Այցեքարտերու, Մահազդերու, եւ Հայերէն, Անգլիերէն Ֆրանսերէն, Իտալերէն, Յունարէն, Արաբերէն լեզուներով տպագրական յանձնարարութիւններու համար պէտք է դիմել ԱՐՇԱԼՈՅՍ Տպարանը՝ խնամեալ եւ ճաշակաւոր տպագրութիւն ունենալու համար.

Չինկօներու տպագրութիւնը ամենամեծ խնամով կը կատարուի եւ մեծասեռ ա. Է. ի շներու յանձնարարութիւն ալ կընդունուի, ըլլա՛յ բանտական ըլլայ վաճառականական.

Եղած յանձնարարութեանց գումարին կէսը կանխիկ չի վճարուածները նկատողութեան չեն առնուիր.